

## Priporočila za Ministrstvo za okolje in prostor o možnostih nadzora oz. spremljanja odpadne folije

S pomočjo aplikacije, ki smo jo izdelali v okviru EIP projekta (Vzpostavitev modela reciklaže agro-stretch folije za bale in silažne folije s ciljem olajšati organizacijo za kmete in zmanjšati negativne posledice na okolje) je mogoče spremljati okvirne količine odpadne folije iz določenih območij. V sodelovanju s Kmetijsko gospodarskimi zavodi na posameznih območjih je mogoče glede na število kmetijskih gospodarstev in GVŽ predvideti, koliko nove folije se na tem območju kupi. Razlika med predvideno novo in zbrano folijo v okviru projekta na določenem območju, nam sporoči podatek, koliko odpadne kmetijske folije gre še med:

- mešane odpadke in
- koliko odpadne kmetijske folije se še pospravlja na nedovoljen način (kurjenje, črna odlagališča...)

V območjih 16 zbirnih mest smo prepričani, da črnih odlagališč odpadne kmetijske folije ni več. Prav tako, ko kmetijsko gospodarstvo razume možnost prejetja dobropisa pri nakupu nove folije, ravna ustrezno in folijo dostavi na naša zbirna mesta.

Zakonodaja določa, da mora posameznik ustrezno poskrbeti za odpadke, ki ga ustvari. Vendar obstaja tudi boljša rešitev od predajanja odpadka kmetijske folije komunalnim podjetjem, ki ta odpadke zavržejo med mešane odpade. Priporočila Ministrstvu za okolje gredo zato v smeri, da vzpodbudi komunalna podjetja, da kmetijsko odpadno folijo zbirajo ločeno in tako omogočijo, da gre v predelavo za sekundarno surovino (recikel).

V okviru EIP projekta so dober zgled komunalna podjetja, ki smo jih v okviru projekta lahko navdušili, da se nam pridružijo (Komunala Metlika d.o.o., Komunala Črnomelj, Komunala Slovenska Bistrica, Komunalno podjetje Publikus d.o.o., Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica, d.o.o.). Seveda smo v kontaktih tudi z novimi komunalnimi podjetji, ki se nam bodo pridružila. Komunalna podjetja (zgoraj naštet) so se v največji meri pridružila, ker so opazila naš projekt preko spletne strani in spletnega oglaševanja. Namreč naše ključne naloge pri EIP projektu niso bile vezane na aktivno komunikacijo s komunalnimi podjetji oziroma postavitvam novih lokacij, temveč so bile ključne aktivnosti usmerjene v to, da vzpostavimo model recikla odpadne agro folije skupaj z aplikacijo, ki ga je mogoče vzpostaviti kjerkoli v Sloveniji, kar nam je uspelo. Poleg tega smo vzpostavili kar nekaj novih lokacij.

EIP projekt Vzpostavitev modela reciklaže agro-stretch folije za bale in silažne folije s ciljem olajšati organizacijo za kmete in zmanjšati negativne posledice na okolje se je zaključil s 30.11.2023. Sredstev za odpiranje novih lokacij zbiranja odpadne agro folije ni več na voljo. Nove lokacije se sedaj po končanem projektu vzpostavljajo na pobudo podjetij Virco d.o.o. in Omaplast d.o.o. in na pobudo komunalnih podjetij ali občin, ki nas kontaktirajo. Hitrost postavljanja novih lokacij se je zato upočasnila.

Ministrstvu za okolje priporočamo, da bi omogočil razpisna sredstva, kjer bi se naš ali podoben projekt lahko nadaljeval oziroma razširil naš model, da bi tako bilo v najkrajšem možnem času vključenih v sistem zbiranja odpadne kmetijske folije, ki gre v predelavo za sekundarno surovino in ne med mešane odpadke, kar največ komunalnih podjetij.

Ministrstvo za okolje tudi obveščamo, da je vzpostavljen model recikla odpadne kmetijske folije (Agro-stretch in folije za silose), ki rešuje problem tega odpadka na način, da se znižuje količina mešanih

odpadkov, saj gre odpadki v predelavo za sekundarno surovino. Ministrstvu za okolje priporočamo, da o tem obvesti vsa komunalna podjetja v Sloveniji in jih vzpodbudi, da se priključijo takšnemu modelu.

Ministrstvu za kmetijstvo priporočamo podobne EIP projekte, saj je uspeh za popolno reciklažo agrostretch folije in folije za silose možno doseči le s partnerji, ki imajo skupni interes. V samo treh letih nam je uspelo spraviti v recikel preko 500 ton odpadne kmetijske folije iz različnih koncev Slovenije. Zadnje leto smo v sekundarno surovino uspeli oddati že preko 30% od predvidenega nakupa nove folije v letu 2022. Ocenjujemo, da sta potrebna najmanj dva EIP projekta z različnimi partnerji z različnih krajev Slovenije, da bi se ta odstotek dvignil nad 90%.

Veliko moč imajo tudi občine, ki lahko vzpodbudijo komunalna podjetja, da kmetijam omogočijo oddajanje odpadne folije. Drži tudi, da veliko komunalnih podjetij te prevzeme omogoča, vendar na način, da kmetijam zaračunavajo prevzeme glede na težo in na način, da odpadno folijo zavržejo med mešane odpadke. Občinam je interes nizka cena položnic za komunalne storitve, zato jih vabimo k sodelovanju, saj naš model omogoča manjšo količino mešanih odpadkov. Preprečuje kurjenje in odlaganje v naravi. Model, ki smo ga zastavili tudi preprečuje dražitev folije, ki v modernem kmetijstvu pomeni nujno uporabo in tako omogoča posredno tudi boljše cene kmetijskih končnih produktov.

Vse omenjene zato vabim, da se pozanimajo o našem modelu na spletni strani [www.agrofolija.si](http://www.agrofolija.si) in nas za dodatne informacije tudi kontaktirajo.

Mag. Janez Virc, Virc d.o.o.

## Priporočila za nadaljnji razvoj modela reciklaže odpadne agro folije

Spletna stran [www.agrofolija.si](http://www.agrofolija.si) nudi informacije za postavitev novih lokaciji. Prav tako omogoča vpogled aktivnih lokacij ( <https://agrofolija.si/organizirana-zbiranja-agrofolije/> ), kamor kmetije lahko oddajo svojo odpadno folijo.

Nadaljnji razvoj modela reciklaže odpadne folije vidimo v več smereh. Pomembno je vključevanje novih lokacij za zbiranje odpadne agro folije. Lokacije so možne po vsej Sloveniji, odvisno od zanimanja, možnosti in dogovorov s komunalnimi podjetji ter števila okoliških kmetijskih gospodarstev.

Nadaljnji razvoj vidimo tudi v optimizaciji vzpostavljenih aplikacij. Prva izboljšava bi lahko bila, da bi aplikacija avtomatično prikazovala naročila za odvoz in tako vključila najcenejši prevoz do predelovalne lokacije. Spletno platformo bi lahko razvilitudi v smeri novih odpadnih materialov in predelovalnih podjetij, ki različne materiale lahko predelajo v sekundarno surovino.

K samim že vzpostavljenim točkam bi bilo smiselno dodati tudi druge odpade materiala, ki se pojavljajo v kmetijstvu in prav tako povzročajo nepravilno skladiščenje teh materialov in/ali povečujejo količine mešanih odpadkov. Z optimizacijo aplikacije kot tudi z izobraževanjem vseh vpletenih deležnikov v verigi bo model reciklaže odpadnih materialov v kmetijstvu znatno prispeval k zmanjšanju mešanih odpadkov in zniževanju CO<sub>2</sub> v okolje.

Mag. Janez Virc, Virc d.o.o.